

ΕΒΔΟΜΟ ΤΜΗΜΑ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 7 Ιουνίου 2022, με την ακόλουθη σύνθεση: Σωτηρία Ντούνη, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Τμήματος, Αργυρώ Μαυρομάτη και Ευαγγελία Σεραφή, Σύμβουλοι, Ευαγγελία Πασπάτη και Ελένη Νικολάου, Πάρεδροι που μετέχουν με γνώμη συμβουλευτική.

Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας: Παραστάθηκε ο Αντεπίτροπος της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο Ιωάννης Κάρκαλης, που αναπληρώνει νόμιμα τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας, ο οποίος κωλύεται.

Γραμματέας: Πελαγία Κρητικού, Προϊσταμένη Τμήματος, δικαστική υπάλληλος με βαθμό Α΄.

Για να αποφασίσει σχετικά με την από 24.5.2022 (Α.Β.Δ. .../2022) προσφυγή ανάκλησης του Υπουργείου ... (Α.Φ.Μ. ....), το οποίο εδρεύει στην Αθήνα (.....) και εκπροσωπείται νόμιμα, και της Υπηρεσιακής Γραμματέως του Υπουργείου ... που παραστάθηκαν διά της Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Σπυριδούλας Θωμοπούλου (Α.Μ./11196 Δ.Σ.Α.).

Με την προσφυγή αυτή ζητείται η ανάκληση της ..... Πράξης του Ζ΄ Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Υπέρ των προσφευγουσών και κατά του κύρους της προσβαλλόμενης Πράξης παρεμβαίνουν η ένωση εταιρειών με την επωνυμία «.....» και τα μέλη αυτής, ήτοι α) η εταιρεία με την επωνυμία «.....» που εδρεύει στο ....., (.....) και διατηρεί μόνιμη εγκατάσταση/υποκατάστημα στην Ελλάδα, με την επωνυμία «.....» (Α.Φ.Μ. ....), που εδρεύει στην ..... και εκπροσωπείται νόμιμα, και β) η εταιρεία με την επωνυμία «.....» (Α.Φ.Μ. ....), που εδρεύει στον Δήμο ..... και εκπροσωπείται νόμιμα, οι οποίες παραστάθηκαν διά του πληρεξουσίου δικηγόρου τους Ιωάννη Παραρά (Α.Μ./21501 Δ.Σ.Α.).

Το Ελληνικό Δημόσιο, το οποίο εκπροσωπείται νομίμως από τον Υπουργό Οικονομικών, παραστάθηκε διά της Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Μαρίας Γραμματικάκη.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε το Δικαστήριο άκουσε:

Τη δικαστική πληρεξούσια των προσφευγουσών, η οποία ζήτησε να γίνει δεκτή η προσφυγή ανάκλησης.

Τον πληρεξούσιο δικηγόρο των παρεμβαινουσών ένωσης και των μελών αυτής, ο οποίος ζήτησε να γίνουν δεκτές η προσφυγή ανάκλησης και η παρέμβαση.

Τη δικαστική πληρεξούσια του Ελληνικού Δημοσίου, η οποία ζήτησε να γίνει δεκτή η προσφυγή ανάκλησης. Και

Τον Αντεπίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος πρότεινε την παραδοχή της προσφυγής ανάκλησης.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση, το Δικαστήριο συνήλθε, κατ' εφαρμογή του άρθρου 295 παρ. 2 του ν.4700/2020, σε τηλεδιάσκεψη που διενεργήθηκε μέσω της δημόσιας υπηρεσίας e-presence.gov.gr.

Άκουσε την εισήγηση της Συμβούλου Αργυρώς Μαυρομάτη

Μελέτησε τα στοιχεία του φακέλου

Σκέφθηκε σύμφωνα με τον νόμο και αποφάσισε τα ακόλουθα:

1. Για την άσκηση της κρινόμενης προσφυγής δεν απαιτείται η καταβολή παραβόλου (άρθρο 308 παρ. 3 του ν. 4700/2020, Α' 127).

2. Με την προσφυγή αυτή, όπως οι λόγοι της αναπτύσσονται με το νομίμως κατατεθέν από 9.6.2022 υπόμνημα, ζητείται η ανάκληση της ..... Πράξης του Ζ' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με την οποία κρίθηκε ότι κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου σύμβασης μεταξύ του Υπουργείου ... και της ένωσης εταιριών «.....», με αντικείμενο τη συντήρηση του έργου «Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης», αξίας 436.902,05 ευρώ (μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.) και 541.758,54 ευρώ (συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.).

3. Η κρινόμενη προσφυγή πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη κατά το μέρος που ασκείται από την Υπηρεσιακή Γραμματέα του Υπουργείου ..., διότι αυτή δεν συμβάλλεται αυτοτελώς, ως αναθέτουσα αρχή, στο επίμαχο σχέδιο σύμβασης, αλλά ως εκπρόσωπος του Υπουργείου .... Κατά τα λοιπά, η ως άνω προσφυγή έχει

ασκηθεί εμπροθέσμως και νομοτύπως. Συνεπώς, πρέπει να γίνει τυπικά δεκτή και να ερευνηθεί περαιτέρω ως προς τη βασιμότητα των προβαλλόμενων με αυτή λόγων.

4. Με προφανές έννομο συμφέρον, κατ' άρθρο 328 παρ. 3 του ν. 4700/2020, και εν γένει παραδεκτώς, παρεμβαίνει υπέρ του προσφεύγοντος Υπουργείου και κατά του κύρους της προσβαλλόμενης Πράξης η αντισυμβαλλόμενη του, στο σχέδιο σύμβασης, ένωση εταιρειών «.....» και τα μέλη αυτής, ήτοι α) η εταιρεία «.....» και β) η εταιρεία «.....».

5. Ο ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» (Α' 147) ορίζει στο άρθρο 26 ότι: «Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσφεύγουν: α) στις ανοικτές ή κλειστές διαδικασίες των άρθρων 27 και 28 αντίστοιχα (...) 5. Ο διαγωνισμός προκηρύσσεται μέσω προκήρυξης σύμβασης (...) 6. Στις ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις που αναφέρονται ρητά στο άρθρο 32, οι αναθέτουσες αρχές μπορεί να προσφεύγουν σε διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση ή διαγωνισμό», στο άρθρο 27 ότι: «1. Στις ανοικτές διαδικασίες, κάθε ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλει προσφορά στο πλαίσιο προκήρυξης διαγωνισμού. Η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών ανέρχεται σε 35 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης της προκήρυξης σύμβασης. (...) 3. Σε περίπτωση που επείγουσα κατάσταση δεόντως τεκμηριωμένη από την αναθέτουσα αρχή καθιστά αδύνατη την τήρηση της ελάχιστης προθεσμίας που προβλέπεται στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ορίζουν ελάχιστη προθεσμία που δεν είναι μικρότερη των 15 ημερών από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης της σύμβασης. (...)», στο άρθρο 28 ότι: «1. Στις κλειστές διαδικασίες, οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλει αίτηση συμμετοχής στο πλαίσιο προκήρυξης διαγωνισμού (...) παρέχοντας τις πληροφορίες για την ποιοτική επιλογή που ζητούνται από την αναθέτουσα αρχή. Η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής ανέρχεται σε 30 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης της προκήρυξης της σύμβασης (...) 2. Προσφορά μπορούν να υποβάλουν μόνο οι οικονομικοί φορείς που έχουν προσκληθεί από την αναθέτουσα αρχή κατόπιν της αξιολόγησης των πληροφοριών που έχουν παρασχεθεί. (...) 7.

Όταν επείγουσα κατάσταση καθιστά αδύνατη την τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, οι εν λόγω αρχές, με δεόντως αιτιολογημένη απόφασή τους, μπορούν να ορίζουν: α) προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής η οποία δεν είναι μικρότερη των 15 ημερών από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης της σύμβασης, β) προθεσμία παραλαβής των προσφορών η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των 10 ημερών από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφορών. (...)» και στο άρθρο 32 ότι: «1. Στις ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 2 έως 6, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν δημόσιες συμβάσεις προσφεύγοντας στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση. 2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις (...) υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: α) (...) γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα από την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη. (...)».

6. Από τις διατάξεις που εκτέθηκαν στην προηγούμενη σκέψη συνάγονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: (i) Για τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων θεσπίζεται ως γενικός κανόνας η προσφυγή στην ανοικτή διαγωνιστική διαδικασία, προς τον σκοπό διασφάλισης των θεμελιωδών αρχών της διαφάνειας, της ισότητας συμμετοχής στη διαδικασία ανάθεσης και του ανόθευτου ανταγωνισμού. Η προσφυγή στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης, κατά την οποία η Αναθέτουσα Αρχή δεν υποχρεούται να γνωστοποιήσει ευρέως την πρόθεσή της για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης, μέσω προκήρυξης, αλλά με ευρεία διακριτική ευχέρεια μπορεί να διαπραγματευθεί με έναν ή περισσότερους οικονομικούς φορείς της επιλογής της, συνιστά παρέκκλιση από τον κανόνα της διεξαγωγής διαγωνισμού και, για τον λόγο αυτό, λαμβάνει χώρα μόνο στις περιοριστικά προβλεπόμενες εξαιρετικές περιπτώσεις του άρθρου 32 παρ.2-6 του ν. 4412/2016, οι οποίες πρέπει να ερμηνεύονται συσταλτικά (βλ. Ελ.Συν. Έβδ. Τμ. 1308/2021, VI Τμ. 1361/2020, 1542/2019, Τμ. Μειζ. Επτ. Συνθ. 707/2013, απόφ. ΔΕΚ της 2.10.2008, Επιτροπή κατά Ιταλικής Δημοκρατίας C-157/2006, σκ. 23 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

Ειδικότερα, η εξαιρετική αυτή διαδικασία εφαρμόζεται, μεταξύ άλλων, όταν, εξαιτίας απρόβλεπτων γεγονότων, προκαλείται κατεπείγουσα ανάγκη, για τη θεραπεία της οποίας δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές ή κλειστές διαδικασίες (βλ. αποφ. ΔΕΕ της 20.6.2012, Consiglio Nazionale degli Ingegneri, C-352/2012, σκ. 50, της 15.10.2009, Επιτροπή κατά Γερμανίας, C-275/2008, σκ. 68-69, ΔΕΚ της 2.6.2005, Επιτροπή κατά Ελλάδας, C-394/2002, σκ. 40, πρβλ. ΣτΕ 1987/2021, σκ. 12), υπό την προϋπόθεση ότι το αντικείμενο της δημόσιας σύμβασης είναι κατ' αρχήν πρόσφορο για την αντιμετώπιση της κατεπείγουσας ανάγκης, περιορίζεται στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο για την αντιμετώπισή της και δεν αφορά στην κάλυψη των τακτικών (πάγιων) αναγκών της Αναθέτουσας Αρχής (βλ. Ελ.Συν. Ολομ. 182/2022, σκ. 7, VI Τμ. 1361/2020 σκ. 4). Τούτο, ειδικότερα, σημαίνει ότι η ανάγκη ικανοποίησης του δημοσίου συμφέροντος, που ανακύπτει από αιφνίδια και απρόβλεπτα γεγονότα, μη αναγόμενα σε υπαίτια συμπεριφορά της Αναθέτουσας Αρχής, κατισχύει των κανόνων του ελεύθερου ανταγωνισμού και των λοιπών αρχών που διέπουν την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων, στο μέτρο που αυτό είναι απολύτως αναγκαίο για την αντιμετώπισή της (πρβλ. αιτιολογική σκέψη 50 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ). **(ii)** Δοθέντος ότι η προσφυγή στην εξαιρετική αυτή διαδικασία, στις περιπτώσεις που ανακύπτει κατεπείγουσα ανάγκη, είναι επιτρεπτή μόνον εφόσον είναι αδύνατη για την αντιμετώπισή της η τήρηση ακόμη και των σύντομων διαδικασιών της επισπευσμένης ανοικτής ή κλειστής διαδικασίας, με προθεσμία 15 και 10 ημερών, αντίστοιχα, για την υποβολή των προσφορών (βλ. αποφ. ΔΕΕ της 20.6.2012, Consiglio Nazionale degli Ingegneri, C-352/2012, σκ. 52, ΔΕΚ της 2.6.2005, Επιτροπή κατά Ελλάδας, C-394/2002, σκ. 44), όταν η αναθέτουσα αρχή επικαλείται κατεπείγουσα ανάγκη, η οικεία σύμβαση πρέπει να ανατίθεται χωρίς καθυστέρηση (βλ. απόφ. ΔΕΕ της 20.6.2012, Consiglio Nazionale degli Ingegneri, C-352/2012, σκ. 50-52), καθόσον το επείγον δεν μπορεί να χρησιμοποιείται ως πρόσχημα προσφυγής στην εξαιρετική διαδικασία για την ανάθεση συμβάσεων, για τις οποίες ήταν δυνατόν να διενεργηθεί ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, ακόμη και με σύντμηση προθεσμιών, διασφαλίζουσα σε μεγαλύτερο βαθμό την επίτευξη διαφάνειας (πρβλ. Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Οδηγίες από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με τη χρήση του πλαισίου για τις δημόσιες συμβάσεις στην κατάσταση έκτακτης ανάγκης που σχετίζεται με την κρίση της νόσου COVID-19», 2020/C 108 1/01, σκ. 2.3.2). **(iii)** Ως απρόβλεπτες

περιστάσεις νοούνται αιφνίδια πραγματικά γεγονότα, τα οποία δεν ήταν γνωστά στην Αναθέτουσα Αρχή, ούτε ανάγονται στη σφαίρα ευθύνης της και καθιστούν ανέφικτο τον έγκαιρο προγραμματισμό των απαραίτητων ενεργειών για την αντιμετώπιση της επείγουσας αυτής ανάγκης και, ιδίως, την τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται στις ανοικτές ή κλειστές διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης. Οι απρόβλεπτες περιστάσεις πρέπει να συνδέονται αιτιωδώς με την κατεπείγουσα κατάσταση, προς αποτροπή της οποίας η Αναθέτουσα Αρχή προβαίνει στην κατάρτιση της σύμβασης με την εξαιρετική αυτή διαδικασία. Και (iv) Το βάρος απόδειξης ότι συντρέχουν οι σωρευτικώς τασσόμενες προϋποθέσεις του άρθρου 32 παρ.1 περ. γ) του ν. 4412/2016 φέρει η Αναθέτουσα Αρχή, η οποία υποχρεούται να αιτιολογεί επαρκώς και ειδικώς την επιλογή προσφυγής στην ως άνω εξαιρετική διαδικασία (βλ. Ελ.Συν. Έβδ. Τμ. 733/2022, 1166/2021, VI Τμ. 1361/2020, Τμ. Μείζ. Επτ. Σύνθ. 703/2013, απόφ. ΔΕΚ της 28.3.1996, Επιτροπή κατά Γερμανίας, C- 318/1994, σκ.14 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

7. Στην κρινόμενη υπόθεση, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα ακόλουθα:

7.1. Κατόπιν της ..... θετικής Πράξης του Ζ' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, υπεγράφη η ..... σύμβαση μεταξύ του Υπουργείου ... και της ένωσης εταιρειών «.....» για την ανάθεση του έργου με τίτλο «Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης», έναντι τιμήματος 10.406.724,58 ευρώ (συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.), πλέον δικαιώματος προαίρεσης συνολικού ποσού 2.780.268,72 ευρώ (συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.).

7.2. Το έργο αυτό, το οποίο συγχρηματοδοτήθηκε από το Ε.Τ.Π.Α., στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ψηφιακή Σύγκλιση» του Ε.Σ.Π.Α. 2007-2013, και από εθνικούς πόρους, αφορούσε, στην Α' Φάση αυτού, την ανάπτυξη, εγκατάσταση και εφαρμογή του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων (εφεξής: ΟΣΔΔΥ), για τη διαχείριση της ροής της ποινικής διαδικασίας και των λοιπών διαδικασιών ενώπιον των ποινικών και των πολιτικών δικαστηρίων, τον εμπλουτισμό των υπηρεσιών τους προς το κοινό και την υποβοήθηση των εν γένει υποστηρικτικών λειτουργιών τους στις ..... Περιφέρειες ....., καθώς και τον .....

..... Το δικαίωμα προαίρεσης (βλ. άρθρο 6 παρ. 4 της σύμβασης) αφορούσε στη συντήρηση του εξοπλισμού και του έτοιμου λογισμικού του έργου του ΟΣΔΔΥ Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης (εφεξής: ΟΣΔΔΥ-ΠΠ), από την ανάδοχο, για χρονική διάρκεια τριών ετών, μετά το πέρας της προσφερόμενης περιόδου εγγύησης καλής λειτουργίας (διάρκειας δύο ετών).

7.3. Κατόπιν διαδοχικών παρατάσεων του χρονοδιαγράμματος της ως άνω σύμβασης, εγκρίθηκε, με την ..... απόφαση του Υπουργού ..., η άσκηση του προαναφερόμενου δικαιώματος προαίρεσης και υπεγράφη σχετικώς η ..... σύμβαση με την ανάδοχο, διάρκειας τριών ετών, στο άρθρο 15 της οποίας ορίστηκε, πλην άλλων, ότι «σε αντικειμενικά δικαιολογημένες περιπτώσεις, εφόσον συμφωνήσουν προς τούτο τα δύο συμβαλλόμενα μέρη, μπορεί να τροποποιείται η σύμβαση (...) υπό τους όρους της κείμενης νομοθεσίας (...)».

7.4. Η ..... σύμβαση τροποποιήθηκε με την ..... όμοια, λόγω υποκατάστασης της εταιρείας «.....» από την «.....», ήδη μέλος της αναδόχου ένωσης, και αντίστοιχη τροποποίηση του ποσοστού συμμετοχής της στην ένωση, ανερχόμενου πλέον κατ' αύξηση, σε 90% (δηλαδή στο ποσοστό 65% που διέθετε πριν την υποκατάσταση προστέθηκε και το 25% της συμμετοχής της ως άνω υποκατάστατης εταιρείας).

7.5. Εντωμεταξύ, στις 14.7.2021 υπεγράφη μεταξύ της ..... εφεξής: .....) και του Υπουργείου ... προγραμματική σύμβαση για την εκτέλεση του έργου «Ψηφιακός Μετασχηματισμός Δικαστηρίων», το οποίο έχει ενταχθεί στη δράση «Ψηφιακός Μετασχηματισμός του Τομέα Δικαιοσύνης» του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», με συγχρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (κωδ. ΟΠΣ ΤΑ 5162212) και αναθέτουσα αρχή την ως άνω συμβαλλόμενη ..... Ειδικότερα, στο άρθρο 1 της ως άνω προγραμματικής σύμβασης, προβλέπεται, ως επιμέρους δράση του έργου για την υλοποίηση του οποίου συνάφθηκε, η «Αναβάθμιση και Επέκταση Συστημάτων Πληροφορικής του Τομέα Δικαιοσύνης», η οποία περιλαμβάνει, πλην άλλων, και τις υπηρεσίες συντήρησης του ΟΣΔΔΥ-ΠΠ (Α' Φάση).

7.6. Κατόπιν αυτού αλλά και ενόψει της επικείμενης λήξης της ως άνω ..... σύμβασης στις 7.3.2022 και της συναφούς ηλεκτρονικής αλληλογραφίας

(από 13.6.2021, από 9.9.2021 και από 6.10.2021) μεταξύ της Προϊσταμένης της Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του Υπουργείου ... και των λοιπών αρμοδίων Διευθύνσεων αυτού σχετικά με την προκήρυξη διαγωνισμού από την ..... για την ανάδειξη αναδόχου για την συντήρηση του εξοπλισμού και του λογισμικού του έργου ΟΣΔΔΥ-ΠΠ (Α' Φάση) από 8.3.2022 και εφεξής, ως αντικείμενο υπαγόμενο στην συναφθείσα από 14.7.2021 προγραμματική σύμβαση, η Κεντρική Ομάδα Εργασίας της Ομάδας Διοίκησης Έργου του ίδιου Υπουργείου ενημέρωσε, με το 19/14.1.2022 έγγραφό της, τη Διεύθυνση Προμηθειών και Διοικητικής Μέριμνας αυτού να προβεί στις αναγκαίες ενέργειες για την ανανέωση της ..... σύμβασης μετά την λήξη της.

7.7. Με το 8515/3.3.2022 έγγραφο της Υπηρεσιακής Γραμματέως του Υπουργείου ... υποβλήθηκε προς έλεγχο ενώπιον του Ζ' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου σχέδιο τροποποίησης της ..... σύμβασης, για την επέκταση της ισχύος της από 8.3.2022 έως τις 31.12.2022 ή μέχρι την ανάδειξη αναδόχου για το έργο «Αναβάθμιση και επέκταση λειτουργικότητας του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείριση Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης (ΟΣΔΔΥ-ΠΠ) – Β' Φάση», στο οποίο διαλαμβάνονταν, μεταξύ άλλων, τα εξής: «(...) Επειδή οι έκτακτες υγειονομικές συνθήκες που συνεχίζουν και πλήττουν και τον ευαίσθητο τομέα της απονομής της δικαιοσύνης καθιστούν επιτακτική την ανάγκη συνέχισης της παραγωγικής λειτουργίας του έργου "Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης" ("ΟΣΔΔΥ ΠΠ Α' Φάση"), ως το μόνο πληροφοριακό σύστημα που εξυπηρετεί επιχειρησιακά δικαστικούς λειτουργούς και δικαστικούς υπαλλήλους των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων .....

..... (...) αλλά και τους πολίτες που για τις συναλλαγές τους (...) δεν χρειάζεται να προσέλθουν στις υπηρεσίες και έτσι μειώνεται ο συνωστισμός και η πιθανότητα εξάπλωσης της πανδημίας. Οπότε για τους ανωτέρω λόγους, κρίνεται αναγκαία κατ' επέκταση η συντήρηση και υποστήριξη του εξοπλισμού και έτοιμου λογισμικού του πληροφοριακού συστήματος του έργου ΟΣΔΔΥ ΠΠ Α' Φάση (...) Δεδομένης της υπογραφής της προγραμματικής Συμφωνίας του Υπουργείου ... με τη ..... για το έργο «Ψηφιακός μετασχηματισμός δικαστηρίων» στο πλαίσιο της οποίας αναμένεται προσεχώς να εκκινήσει η

διαγωνιστική διαδικασία του έργου με τίτλο «Αναβάθμιση και επέκταση υποδομών ΤΠΕ τομέα Δικαιοσύνης» που θα συμπεριλαμβάνει και τη λειτουργική ενότητα «Αναβάθμιση και επέκταση λειτουργικότητας του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής & Ποινικής Δικαιοσύνης (ΟΣΔΔΥ-ΠΠ) – Β΄ Φάση» και αναμένεται να ολοκληρωθεί κατά το τρίτο τρίμηνο του 2022 και σε κάθε περίπτωση όχι πέραν του έτους 2022, σύμφωνα με τα σχετικά ενημερωτικά δελτία που αποστέλλει στην Υπηρεσία μας η ..... (...)

Τα συμβαλλόμενα μέρη συμφώνησαν και συναποδέχτηκαν τα ακόλουθα: Εγκρίνουν την επέκταση της υπ' αρ. .... (...) Σύμβασης (...) Η σύμβαση αυτή γίνεται αποδεκτή έναντι αμοιβής (...) (647.520,19€), συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ 24%, που θα βαρύνει τις πιστώσεις του Προϋπολογισμού ΠΔΕ (ΣΑΝΑ 120) με κωδικό έργου 2022ΝΑ 12000000 και τίτλου έργου "Σύμβαση συντήρησης του έργου ΟΣΔΔΥ ΠΠ (Εξοπλισμός και έτοιμο λογισμικό)" (...) Η επέκταση της σύμβασης ισχύει από την 08/03/2022 έως τις 31/12/2022 ή μέχρι την ανάδειξη αναδόχου από τη διαγωνιστική διαδικασία για το έργο "Αναβάθμιση και επέκταση λειτουργικότητας του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής & Ποινικής Δικαιοσύνης (ΟΣΔΔΥ-ΠΠ) – Β΄ Φάση" (...). Στο προοίμιο του υποβληθέντος με το προαναφερόμενο έγγραφο σχεδίου σύμβασης αναφερόταν το σχέδιο απόφασης (χωρίς ημερομηνία και υπογραφή) της Υπηρεσιακής Γραμματέως του Υπουργείου ... περί ανάθεσης της χρονικής επέκτασης της σύμβασης, η PS-34348/ΣΠ/τχ/3.3.2022 επιστολή-αποδοχή της αναδόχου ένωσης εταιρειών για την επέκταση της εν λόγω σύμβασης, καθώς και η ..... απόφαση του Υπουργού ... περί ένταξης του έργου «Σύμβαση συντήρησης του έργου ΟΣΔΔΥ ΠΠ (Εξοπλισμός και έτοιμο λογισμικό)» στο «Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης» (ΕΠΑ) 2021-2025, συνολικής επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης 1.553.230,86 ευρώ.

7.8. Σε εκτέλεση της ..... αναβλητικής Πράξης του Ζ' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με το 16419/29.4.2022 έγγραφο της Υπηρεσιακής Γραμματέως του Υπουργείου ... προσκομίστηκε η ..... (ΟΡΘΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ στις 26.4.2022) απόφαση της τελευταίας περί ανάθεσης της σύμβασης, στην οποία διαλαμβάνονται τα ακόλουθα: «Έχοντας υπόψη: (...) Η. Το γεγονός ότι η απρόσκοπτη και ορθή λειτουργία του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης επιβάλλ[λ]ει τη διαρκή συντήρηση και υποστήριξη του εξοπλισμού και του έτοιμου λογισμικού, σε

συνδυασμό με την εν εξελίξει διαγωνιστική διαδικασία που διενεργείται από την ..... , η οποία και αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί στο τέλος του έτους 2022, επιβάλ[λ]ει την υπογραφή της νέας σύμβασης με την ένωση εταιριών. Για όλους τους ανωτέρω λόγους και επειδή είναι επιτακτική η ανάγκη να διασφαλιστεί η αδιάλειπτη λειτουργία του έργου "Συντήρηση του έργου Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης (ΟΣΔΔΥ-ΠΠ Α΄ Φάση)" και ειδικότερα επειδή συντρέχουν οι λόγοι που περιγράφονται στην παρ' 2 περ. γ' του άρθρου 32 και της περ. αα της παρ. β του άρθρου 132 του ν. 4412/2016 (...) Εγκρίνουμε την με απευθείας ανάθεση σύμβαση μεταξύ του Υπουργείου ... και της ένωσης εταιριών ".....", με αντικείμενο τη Συντήρηση του έργου "Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης". Η χρονική διάρκεια της σύμβασης μεταξύ του Υπουργείου ... και της ένωσης εταιριών (...) θα είναι μέχρι την 31/12/2022 ή μέχρι την οριστική μετάπτωση στο νέο έργο με τίτλο "Αναβάθμιση και επέκταση λειτουργικότητας του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης (ΟΣΔΔΥ-ΠΠ) – Β΄ Φάση" που θα προκύψει από τη διαγωνιστική διαδικασία για το υποέργο 2 (SUB 2) με τίτλο: Αναβάθμιση και Επέκταση Υποδομών ΤΠΕ, του συνολικού Έργου: "ψηφιακός μετασχηματισμός του τομέα Δικαιοσύνης", του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», όπου περιλαμβάνεται η λειτουργική ενότητα 3 (ΛΕ3), με τίτλο: "Αναβάθμιση και επέκταση λειτουργικότητας του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης (ΟΣΔΔΥ-ΠΠ) – Β΄ Φάση", όποιο από τα δύο επέλθει πρώτο. Η ανάθεση της σύμβασης γίνεται αποδεκτή έναντι αμοιβής ποσού #541.758,54€#, συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ 24%, ποσό που καλύπτει την παροχή των σχετικών υπηρεσιών μέχρι 31/12/2022 (...) Ο λόγος της σύμβασης (...) αποτελεί το γεγονός ότι το Υπουργείο ... στο πλαίσιο του ψηφιακού μετασχηματισμού των δικαστηρίων έχει υπογράψει με την ..... προγραμματική συμφωνία και στο πλαίσιο αυτής έχει ήδη εκκινήσει η διαγωνιστική διαδικασία του έργου με τίτλο "Αναβάθμιση και επέκταση υποδομών ΤΠΕ τομέα Δικαιοσύνης". Στο φυσικό αντικείμενο του εν λόγω έργου συμπεριλαμβάνεται η λειτουργική ενότητα "Αναβάθμιση και επέκταση λειτουργικότητας του Ολοκληρωμένου Συστήματος

Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής & Ποινικής Δικαιοσύνης (ΟΣΔΔΥ-ΠΠ) - Β' Φάση". Κύριο αντικείμενο της ανωτέρω λειτουργικής ενότητας (εφεξής καλούμενο συνοπτικά "ΟΣΔΔΥ-ΠΠ Β' Φάση") είναι η εξάπλωση στα πολιτικά και ποινικά δικαστήρια και εισαγγελίες όλης της χώρας του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων για την Πολιτική και Ποινική Διαδικασία (ΟΣΔΔΥ-ΠΠ) που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου "Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης" ("ΟΣΔΔΥ ΠΠ Α' Φάση") (...) Ειδικότερα, η υπογραφή της νέας σύμβασης κρίνεται αναγκαία, λόγω του κατεπείγοντος χαρακτήρα του θέματος, δεδομένου ότι η υφιστάμενη σύμβαση έληξε στις 7/3/2022 και προκειμένου να αποτραπεί η οποιαδήποτε δυσλειτουργία στο υφιστάμενο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Ποινικής και Πολιτικής Διαδικασίας (ΟΣΔΔΥ –ΠΠ), στοιχείο που θα έθετε σε κίνδυνο ολόκληρη την απρόσκοπτη και ορθή λειτουργία των σαράντα ενός (41) Πρωτοδικείων, Εισαγγελιών της χώρας, και επιπλέον θα δυσχέραινε την ορθή απονομή της δικαιοσύνης, συνεπεία της εξάπλωσης του ιού του COVID-19 στις δικαστικές αρχές από την αυξημένη προσέλευση πολιτών για αυτοπρόσωπη εξυπηρέτηση για διαδικασίες που διενεργούνται εξ αποστάσεως μέσω του ΟΣΔΔΥ-ΠΠ (Α' Φάση). Το στοιχείο αυτό ενισχύεται από το γεγονός ότι στο δημοσιευθέν τεύχος διακήρυξης διαγωνισμού, στο υποέργο 2 (SUB 2) με τίτλο: "Αναβάθμιση και Επέκταση Υποδομών ΤΠΕ" (...) λειτουργική ενότητα 3 (ΛΕ3), με τίτλο: "Αναβάθμιση και επέκταση λειτουργικότητας του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης (ΟΣΔΔΥ-ΠΠ) – Β' Φάση", οι δαπάνες που αφορούν στη συντήρηση και στη λειτουργία του υφιστάμενου συστήματος ΟΣΔΔΥ –ΠΠ Α' Φάση δεν είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση. Σημειώνεται ότι το στοιχείο αυτό περί μη επιλεξιμότητας χρηματοδότησης της δαπάνης συντήρησης, μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, αποτελεί απρόβλεπτο πραγματικό περιστατικό, δεδομένου ότι μόλις πρόσφατα έγινε γνωστό στο Υπουργείο από την Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού του Ταμείου Ανάκαμψης του Υπουργείου ... και δεν ανάγεται σε θέμα υπαιτιότητας της Αναθέτουσας Αρχής. Το γεγονός αυτό ενισχύεται από το στοιχείο ότι στο τέλος Αυγούστου 2021 και στο πλαίσιο της συναφθείσας με την ..... σχετικής Προγραμματικής Συμφωνίας η συνέχιση συντήρησης του εξοπλισμού και του έτοιμου λογισμικού του έργου ήταν μέρος του

νέου Έργου (...) Ακολούθως, η Υπηρεσία ανέμενε την προκήρυξη του νέου Έργου οπότε (...) θα προέβαινε σε ενέργειες στην περίπτωση που κρίνονταν αναγκαία η σύναψη σύμβασης – γέφυρας για τη συνέχιση της συντήρησης μέχρι την ανάδειξη νέου Αναδόχου και την οριστική μετάπτωση στο νέο έργο. Παρ' όλα αυτά (...) μόλις πρόσφατα, σχεδόν ακριβώς πριν από την προκήρυξη της σχετικής διαγωνιστικής διαδικασίας, διαπιστώσαμε ότι η δαπάνη για τη συντήρηση του εν λειτουργία Έργου δεν εντάχθηκε στις επιλέξιμες δαπάνες του νέου Έργου και στη σχετική Διακήρυξη που αναρτήθηκε στις ..... Κατά συνέπεια ο μη καθορισμός, εγκαίρως και προδήλως των όρων της διακήρυξης του νέου έργου (...) δεν επέτρεψε την, έγκαιρη επιλογή και προγραμματισμό των κατάλληλων διαδικασιών, σύναψης νέας σύμβασης για τη συνέχιση της συντήρησης του ΟΣΔΔΥ-ΠΠ Α' Φάση. Για το λόγο αυτό, οδηγούμαστε αναπόφευκτα στην απευθείας ανάθεση της παρούσας σύμβασης μέχρι την οριστική μετάπτωση του υπάρχοντος στο νέο έργο και σε κάθε περίπτωση όχι πέραν του τρέχοντος έτους, όπου και αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί η διαγωνιστική διαδικασία από την ..... (...) και προκειμένου να εξασφαλιστεί ο απαιτούμενος χρόνος για τη διενέργεια διαγωνιστικής διαδικασίας για τη συνέχιση της συντήρησης του έργου "Συντήρηση του έργου Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης (ΟΣΔΔΥ – ΠΠ Α' Φάση)" για να εναρμονισθεί το Υπουργείο ... στο περιεχόμενο του με αρ. πρωτ. 5222/30-03-2022 εγγράφου της ....., που απαιτεί την ανάγκη συνέχισης της συντήρησης του συστήματος από το Υπουργείο ... ως εξής: για τον κεντρικό εξοπλισμό μέχρι το τέλος του πρώτου έτους υλοποίησης ΛΕ3 (Λειτουργική Ενότητα 3- Αναβάθμιση και επέκταση λειτουργικότητας του (...)) (ΟΣΔΔΥ – ΠΠ) (ΟΣΔΔΥ – ΠΠ Β' Φάση) και τη πλήρη μετάπτωση των στοιχείων του ενός έργου στο άλλο (...) Κατά τα λοιπά ισχύουν για την ανάδοχο όλες οι υποχρεώσεις υλοποίησης του ανωτέρου έργου με τους όρους, τους οποίους αποδέχτηκε ανεπιφύλακτα με την αρ ..... (...) Σύμβαση (...)).

7.9. Επιπλέον, προσκομίστηκε η ..... απόφαση του Υπουργού ... περί τροποποίησης της ..... απόφασης για την ένταξη του έργου «Σύμβαση συντήρησης του έργου ΟΣΔΔΥ ΠΠ (Εξοπλισμός και έτοιμο λογισμικό)» στο ΕΠΑ 2021-2025, με την οποία αυξήθηκε η συνολική επιλέξιμη δημόσια δαπάνη του έργου σε 2.200.751,06 ευρώ. Στο 16419/29.4.2022 διαβιβαστικό έγγραφο της Υπηρεσιακής

Γραμματέως του Υπουργείου ... αναφέρονται, ως προς τον συσχετισμό του ήδη υφιστάμενου έργου (ΟΣΔΔΥ – ΠΠ Α΄ Φάση) με το νέο δημοπρατηθέν (ΟΣΔΔΥ – ΠΠ Β΄ Φάση), τα εξής: «(...) η υπό δημοπράτηση Β΄ Φάση του ΟΣΔΔΥ-ΠΠ είναι (...) μια πιο εξελιγμένη και εκτεταμένη μορφή της Α΄ Φάσης. Θα στηριχτεί και θα επεκτείνει τις εγκαταστάσεις, τον εξοπλισμό και το λογισμικό της Α΄ Φάσης και μετά την έναρξη της παραγωγικής διαδικασίας της Β΄ Φάσης αρκετά τμήματα της Α΄ Φάσης θα ενταχθούν αυτούσια στην Β΄ Φάση, οπότε και θα πρέπει να διατηρούνται – συντηρούνται σε λειτουργική κατάσταση μέχρι και την έναρξη της παραγωγικής διαδικασίας της Β΄ Φάσης που τοποθετείται χρονικά στο τέλος του πρώτου χρόνου από την υπογραφή της σύμβασης με τον νέο ανάδοχο (...)). Συμπληρωματικά, προσκομίστηκαν: α) σχέδιο διακήρυξης του έργου «Αναβάθμιση και Επέκταση Υποδομών ΤΠΕ τομέα Δικαιοσύνης», στο οποίο περιλαμβάνεται και η Λειτουργική Ενότητα 3 (ΛΕ3): «Αναβάθμιση και επέκταση λειτουργικότητας του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης (ΟΣΔΔΥ-ΠΠ) - ΟΣΔΔΥ-ΠΠ Β΄ Φάση)», χωρίς όμως να αναφέρονται και οι υπηρεσίες συντήρησης του εξοπλισμού και του έτοιμου λογισμικού του έργου ΟΣΔΔΥ –ΠΠ (Α΄ Φάση). Το ανωτέρω σχέδιο τέθηκε την 1^η.11.2021 σε δημόσια διαβούλευση, στο πλαίσιο της οποίας ζητήθηκαν διευκρινήσεις από το Υπουργείο ..., σχετικά με την ένταξη της συντήρησης του εξοπλισμού και του έτοιμου λογισμικού του έργου ΟΣΔΔΥ –ΠΠ (Α΄ Φάση) από την ..... στο υπό δημοσίευση τεύχος διακήρυξης, καθώς και τον αναμενόμενο χρόνο δημοσίευσης της διακήρυξης, β) επικαιροποιημένο σχέδιο διακήρυξης του έργου «Αναβάθμιση και Επέκταση Υποδομών ΤΠΕ τομέα Δικαιοσύνης», στη Λειτουργική Ενότητα 3 (ΛΕ3) του οποίου προβλέπεται ότι η συντήρηση του εξοπλισμού και του έτοιμου λογισμικού του έργου ΟΣΔΔΥ –ΠΠ (Α΄ Φάση) περιλαμβάνεται στις υποχρεώσεις του αναδόχου του νέου έργου, γ) τελικό σχέδιο διακήρυξης, στο οποίο τελικώς δεν συμπεριελήφθη η συντήρηση του εξοπλισμού και του έτοιμου λογισμικού του έργου ΟΣΔΔΥ –ΠΠ (Α΄ Φάση), δ) η με ΑΔΑΜ: ..... διακήρυξη για την προκήρυξη διαγωνισμού από την ..... για την επιλογή αναδόχου για το έργο: «Αναβάθμιση και επέκταση υποδομών ΤΠΕ τομέα Δικαιοσύνης», στη ως άνω Λειτουργική Ενότητα 3 (ΛΕ3) του οποίου περιλαμβάνεται η συντήρηση του εξοπλισμού και του έτοιμου λογισμικού του έργου ΟΣΔΔΥ –ΠΠ (Α΄ Φάση) μόνο κατά το μέρος αυτού που θα παραμείνει σε λειτουργία μετά τη λήξη της εγγύησης του νέου έργου, και ε) το σύνολο της

ηλεκτρονικής αλληλογραφίας μεταξύ του Υπουργείου .... και της ..... Τέλος, προσκομίστηκε νέο σχέδιο σύμβασης, στο οποίο ενσωματώθηκαν εν πολλοίς τα διαλαμβανόμενα στην ανωτέρω ..... (ΟΡΘΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ στις 26.4.2022) απόφαση της Υπηρεσιακής Γραμματέως του Υπουργείου ....

8. Με την ήδη προσβαλλόμενη Πράξη του, το Κλιμάκιο, αφού έλαβε υπόψη την ως άνω ..... (ΟΡΘΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ στις 26.4.2022) απόφαση ανάθεσης της υποβληθείσας για έλεγχο σύμβασης, η οποία είναι μεταγενέστερη της λήξης (7.3.2022) της ..... σύμβασης, καθώς και την ..... απόφαση περί εξασφάλισης το πρώτον, κατά την κρίση του Κλιμακίου, της απαραίτητης χρηματοδότησης για τις ανάγκες της νέας σύμβασης, έκρινε ότι η ως άνω σύμβαση αφορά σε νέα αυτοτελή σύμβαση απευθείας ανάθεσης, με αντικείμενο την εξακολούθηση παροχής των ίδιων υπηρεσιών συντήρησης, μετά τη λήξη της ..... σύμβασης και την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου αυτής, οπότε πλέον δεν καταλείπεται κανένα περιθώριο τροποποίησης ή συμπλήρωσής της. Συνεπώς, μόνη νομική βάση για τη σύναψη της ελεγχόμενης σύμβασης μπορεί να αποτελέσει το άρθρο 32 του ν. 4412/2016 και όχι, όπως εσφαλμένα υπολαμβάνει η Αναθέτουσα Αρχή, το άρθρο 132 του ίδιου νόμου, το οποίο αφορά αποκλειστικώς στις προϋποθέσεις επιτρεπτής τροποποίησης εισέτι εκτελούμενης (ενεργούς) σύμβασης.

9. Περαιτέρω, το Κλιμάκιο έκρινε τα ακόλουθα: **A)** Η αιτιολογία που εμπεριέχεται στην ..... (ΟΡΘΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ στις 26.4.2022) απόφαση ανάθεσης της ελεγχόμενης σύμβασης κατόπιν προσφυγής στη διαδικασία του άρθρου 32 παρ. 2γ του ν. 4412/2016, έγκειται αποκλειστικά στο ζήτημα της μη επιλεξιμότητας της δαπάνης για τη συντήρηση του υφιστάμενου συστήματος ΟΣΔΔΥ – ΠΠ (Α΄ Φάση), ήδη από την υπογραφή της νέας σύμβασης για την «Αναβάθμιση και επέκταση λειτουργικότητας του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής & Ποινικής Δικαιοσύνης (ΟΣΔΔΥ-ΠΠ) - ΟΣΔΔΥ-ΠΠ Β΄ Φάση», στο πλαίσιο διαγωνισμού που διενεργείται από την ..... , καθώς και στην επίκληση αιφνιδιασμού εκ μέρους του Υπουργείου ... ως προς το ότι οι ανάγκες του για συντήρηση του ΟΣΔΔΥ – ΠΠ (Α΄ Φάση) θα καλύπτονται έναν χρόνο μετά από την υπογραφή της νέας αυτής σύμβασης (οπότε και θα συντελεστεί η οριστική μετάπτωση από το ένα σύστημα στο άλλο) και όχι ήδη από τον χρόνο της υπογραφής της. **B)** Ωστόσο, η ελεγχόμενη ανάθεση αναφέρεται σε

διάστημα κάλυψης των αναγκών του Υπουργείου ... μέχρι και την προσδοκώμενη από αυτό ολοκλήρωση του ως άνω διαγωνισμού (31.12.2022) και την υπογραφή της οικείας σύμβασης, με συνέπεια οι ως άνω επικαλούμενες περιστάσεις -ανεξαρτήτως εάν πράγματι συνιστούν γεγονότα απρόβλεπτα- να μην ασκούν επιρροή στην προκειμένη περίπτωση, αφού σχετίζονται με τον τρόπο εκτέλεσης της νέας σύμβασης και ουδόλως αφορούν στο κρίσιμο, εν προκειμένω, διάστημα πριν την υπογραφή της, κατά τη διάρκεια του οποίου είναι σε κάθε περίπτωση επιβαλλόμενη η συνέχιση των επίμαχων υπηρεσιών συντήρησης. Γ) Περαιτέρω, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, ήταν γνωστό στους αρμόδιους φορείς του Υπουργείου ..., τουλάχιστον από τις αρχές του μηνός Οκτωβρίου του έτους 2021, ότι η νέα σύμβαση θα συναπτόταν (με εκτιμήσεις ενός «περιορισμένου» και «σφιχτού» χρονοδιαγράμματος) τον μήνα Σεπτέμβριο του έτους 2022, ήτοι μεγάλο χρονικό διάστημα μετά την γνωστή (ήδη από το έτος 2019) ημερομηνία που θα έληγε η ..... σύμβαση συντήρησης του ΟΣΔΔΥ – ΠΠ (Α΄ Φάση). Ήδη δε, οι τελευταίες εκτιμήσεις προβλέπουν καθυστερημένη ολοκλήρωση του διενεργούμενου από την .... διαγωνισμού και, συγκεκριμένα, προς το τέλος του έτους 2022, γεγονός αναμενόμενο κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας για την ανάθεση ενός τόσο σύνθετου και σημαντικού συμβατικού αντικειμένου. Εκ τούτων προκύπτει, ότι η αναθέτουσα αρχή γνώριζε εκ των προτέρων και μετά βεβαιότητας ότι θα χρειαζόταν μια νέα σύμβαση για την κάλυψη των αναγκών της για συντήρηση του ΟΣΔΔΥ – ΠΠ (Α΄ Φάση) για το μεσοδιάστημα μέχρι και την υπογραφή της νέας σύμβασης για την «Αναβάθμιση και επέκταση λειτουργικότητας του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής & Ποινικής Δικαιοσύνης (ΟΣΔΔΥ-ΠΠ) - ΟΣΔΔΥ-ΠΠ Β΄ Φάση», τούτο δε, ακόμη και υπό την εκδοχή ότι θα είχε κριθεί ως επιλέξιμη η δαπάνη για συντήρηση του υφιστάμενου συστήματος ΟΣΔΔΥ – ΠΠ (Α΄ Φάση) ήδη από την υπογραφή της νέας σύμβασης. Επίσης, ήταν ομοίως γνωστό στην αναθέτουσα ότι, για την ανάθεση της εν λόγω σύμβασης, όφειλε να προκηρύξει ανοικτό διαγωνισμό ως εκ του ύψους της προκαλούμενης εξ αυτής δαπάνης. Δ) Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, και δεδομένου ότι η αναθέτουσα αρχή, αν και φέρει το σχετικό βάρος απόδειξης, δεν αποδεικνύει την ύπαρξη απρόβλεπτου γεγονότος που την εμπόδισε να δρομολογήσει εγκαίρως διαγωνιστική διαδικασία για την κάλυψη των αναγκών της για συντήρηση του εξοπλισμού και του λογισμικού του ΟΣΔΔΥ – ΠΠ (Α΄ Φάση) για το έτος 2022, είναι μη νόμιμη, εν προκειμένω, η απευθείας

ανάθεση της ελεγχόμενης σύμβασης κατ' επίκληση του άρθρου 32 παρ. 2γ του ν. 4412/2016. Και ναι μεν, πράγματι συντρέχει κατεπείγουσα ανάγκη για την ανάθεση του ελεγχόμενου αντικειμένου εντός του έτους 2022, ώστε να διασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων που καλύπτει το ΟΣΔΔΥ - ΠΠ (Α' Φάση) και να αποφευχθεί ο συνωστισμός του κοινού εν μέσω πανδημίας, ωστόσο η εν λόγω ανάγκη κατέστη κατεπείγουσα όχι λόγω κάποιας απρόβλεπτης περιστασης, αλλ' αντιθέτως, εξαιτίας της έλλειψης έγκαιρου και ορθολογικού προγραμματισμού εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής για κάλυψη των πάγιων αναγκών της για υπηρεσίες συντήρησης του ΟΣΔΔΥ – ΠΠ (Α' Φάση), κατόπιν τήρησης της προβλεπόμενης από την κείμενη νομοθεσία διαγωνιστικής διαδικασίας. **Ε)** Η αναθέτουσα αρχή, λειτουργώντας με τη δέουσα επιμέλεια, θα μπορούσε ευχερώς να έχει προκηρύξει διαγωνισμό για το ελεγχόμενο αντικείμενο προβλέποντας δικαιώματα προαίρεσης (όπως είθισται στις διοικητικές συμβάσεις), όπως λ.χ. περί λύσης αζημίως της σύμβασης για την αναθέτουσα, σε περίπτωση κάλυψης των αναγκών της με τη σύμβαση που θα συναπτόταν στο πλαίσιο του διαγωνισμού της ..... ή/και περί παράτασης της σύμβασης, σε περίπτωση μη δυνατότητας κάλυψης των αναγκών της από σύμβαση συναφθείσα στο πλαίσιο του ανωτέρω διαγωνισμού.

10. Με την κρινόμενη προσφυγή προβάλλονται τα εξής: **Α)** Σύμφωνα με την συναφθείσα με την ..... σχετική προγραμματική συμφωνία η συντήρηση του εξοπλισμού και του έτοιμου λογισμικού του έργου ΟΣΔΔΥ-ΠΠ (Α' Φάση) θα περιλαμβανόταν στο αντικείμενο της διαγωνιστικής διαδικασίας για την ανάδειξη αναδόχου για την εκτέλεση του έργου με τίτλο «Αναβάθμιση και επέκταση υποδομών ΤΠΕ τομέα Δικαιοσύνης», που έχει ήδη προκηρυχθεί. Μέχρι την ολοκλήρωση της διαγωνιστικής αυτής διαδικασίας, οι ανάγκες συντήρησης του εξοπλισμού και του λογισμικού του ΟΣΔΔΥ – ΠΠ (Α' Φάση) για το έτος 2022 επρόκειτο να καλυφθούν με τροποποίηση της ..... σύμβασης ως προς τη διάρκειά της, χωρίς επαύξηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της, κατ' επίκληση του άρθρου 15 αυτής, καθώς και του άρθρου 132 του ν. 4412/2016 και για τον λόγο αυτό, η ανάδοχος ένωση εταιρειών, με σχετική επιστολή της προς το Υπουργείο ..., αποδέχθηκε τη χρονική επέκταση της ..... σύμβασης μέχρι το τέλος του έτους 2022 ή μέχρι την ανάδειξη αναδόχου επί της νέας διαγωνιστικής διαδικασίας. Τελικώς, η μεν έναρξη της διαγωνιστικής αυτής διαδικασίας καθυστέρησε, η δε δαπάνη συντήρησης του

εξοπλισμού και του έτοιμου λογισμικού του έργου ΟΣΔΔΥ-ΠΠ (Α΄ Φάση), εκτός των προαναφερόμενων όλως ορισμένων όμοιων, δεν συμπεριλήφθη στις επιλέξιμες δαπάνες του νέου έργου, τούτο, όμως, κατέστη γνωστό στο Υπουργείο ... μόλις τον Φεβρουάριο του έτους 2022, δηλαδή ένα περίπου μήνα πριν από την λήξη της τρέχουσας σύμβασης με συνέπεια να μην καταλείπεται πλέον χρονικό περιθώριο για τη διενέργεια τακτικής διαγωνιστικής διαδικασίας. Επιπλέον, η ανάδοχος ένωση καθυστέρησε να αποστείλει την επιστολή αποδοχής της χρονικής επέκτασης της ..... σύμβασης, με συνέπεια και την καθυστέρηση υποβολής του σχετικού φακέλου στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος τελικά επανυποβλήθηκε - αφού συμπληρώθηκε σε εκτέλεση της ..... Πράξης του Ζ΄ Κλιμακίου - σε χρόνο που η ..... σύμβαση είχε λήξει και, για τον λόγο αυτό, νόμιμο έρεισμα για τη συνέχιση της συντήρησης του εξοπλισμού και του έτοιμου λογισμικού του έργου ΟΣΔΔΥ-ΠΠ (Α΄ Φάση) μπορούσαν πλέον να αποτελέσουν μόνον οι διατάξεις του άρθρου 32 του ν. 4412/2016. **Β)** Η απαραίτητη χρηματοδότηση για τις ανάγκες της χρονικής επέκτασης της ..... σύμβασης εξασφαλίστηκε το πρώτον με την ένταξη του επίδικου έργου στον προγραμματισμό επενδύσεων του Υπουργείου ..., μέσω του ΕΠΑ, με την ..... απόφαση ένταξης. Και **Γ)** Συντρέχουν λόγοι επιτακτικού δημοσίου συμφέροντος που επιβάλλουν την υπογραφή της επίδικης σύμβασης, καθώς, αφενός το σύνολο του εξοπλισμού και του έτοιμου λογισμικού του έργου ΟΣΔΔΥ-ΠΠ (Α΄ Φάση) θα απορροφηθεί από το νέο έργο, γεγονός που καθιστά επιβεβλημένη τη συνέχιση της συντήρησης της Α΄ Φάσης του έργου για την απρόσκοπτη λειτουργία του πληροφοριακού συστήματος, αφετέρου η διακοπή της συντήρησης θα προκαλέσει σοβαρή δυσλειτουργία στη διαχείριση των δικαστικών υποθέσεων της πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης.

11. Με τα δεδομένα αυτά και σύμφωνα με όσα έγιναν ερμηνευτικώς δεκτά στη σκέψη 6, το Δικαστήριο κρίνει ότι συντρέχουν, εν προκειμένω, όλες οι σωρευτικώς απαιτούμενες από τις διατάξεις της περίπτωσης γ΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 32 του ν. 4412/2016 προϋποθέσεις για την προσφυγή στη εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης, χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης, κατ' αποδοχή των σχετικώς προβαλλομένων λόγων ανάκλησης. Ειδικότερα, λαμβάνοντας υπόψη ότι στην προαναφερόμενη προγραμματική σύμβαση προβλεπόταν, ως επιμέρους δράση για την υλοποίηση του έργου «Ψηφιακός Μετασχηματισμός των Δικαστηρίων», η «Αναβάθμιση και Επέκταση Συστημάτων Πληροφορικής του Τομέα Δικαιοσύνης», στην οποία

περιλαμβάνονταν, πλην άλλων, και οι υπηρεσίες συντήρησης του ΟΣΔΔΥ-ΠΠ (Α΄ Φάση), και η ..... οριζόταν ως η μόνη αρμόδια για τη διενέργεια του σχετικού διαγωνισμού, τη σύνταξη των τευχών δημοπράτησης και τον καθορισμό των όρων της οικείας διακήρυξης, μη εξαιρουμένης της συμπερίληψης της εκτέλεσης των επίμαχων υπηρεσιών συντήρησης, το προσφεύγον ευλόγως όφειλε να αναμείνει τις σχετικές αποφάσεις και λοιπές ενέργειες της ..... αναφορικά με την ανάθεσή τους. Στο πλαίσιο αυτό, και εν όψει της αρχικώς εκπεφρασμένης βούλησης της ..... να συμπεριληφθούν οι υπηρεσίες αυτές στο αντικείμενο της υπό δημοσίευση διακήρυξης, το προσφεύγον, όπως προεκτέθηκε, προτίθετο να προβεί, για το μεσοδιάστημα μέχρι την ανάδειξη αναδόχου της νέας διαγωνιστικής διαδικασίας, η οποία αναμενόταν να Πληρεκκινήσει σε σύντομο χρονικό διάστημα, σε τροποποίηση της διάρκειας της ..... σύμβασης με την παρεμβαίνουσα ένωση εταιρειών, χωρίς μεταβολή του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της. Μετά, όμως, τη γνωστοποίηση της ..... στο Υπουργείο ... ότι η δαπάνη συντήρησης του εξοπλισμού και του έτοιμου λογισμικού του έργου ΟΣΔΔΥ-ΠΠ (Α΄ Φάση) δεν είναι επιλέξιμη που έλαβε χώρα ένα περίπου μήνα πριν από τη λήξη της ..... σύμβασης, και ενόψει της έλλειψης δυνατότητας, λόγω της κατεπείγουσας ανάγκης για την ανάθεση των επίδικων υπηρεσιών εντός του έτους 2022, ώστε να διασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων που καλύπτει το ΟΣΔΔΥ - ΠΠ (Α΄ Φάση), η οποία, άλλωστε δεν αμφισβητείται από το Κλιμάκιο, να διενεργηθεί ανοικτός διαγωνισμός, το προσφεύγον εκκίνησε άμεσα τις διαδικασίες για την παράταση της χρονικής διάρκειας της .... σύμβασης. Προς τούτο, ζήτησε από την παρεμβαίνουσα ένωση εταιρειών να αποδεχτεί την επέκταση της σύμβασης μέχρι το τέλος του έτους 2022 ή μέχρι την ανάδειξη αναδόχου της νέας διαγωνιστικής διαδικασίας, εξασφαλίζοντας, ταυτόχρονα, την αναγκαία, για την υλοποίηση του αντικειμένου της σύμβασης, χρηματοδότηση. Δεδομένου, όμως, ότι, μέχρι να αποφανθεί οριστικώς το Ζ΄ Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί του υποβληθέντος ενώπιόν του, στις 3.3.2022, σχεδίου παράτασης της ..... σύμβασης, παρήλθε η προθεσμία λήξης της σύμβασης αυτής, το χρονικό κενό που δημιουργήθηκε, αναφορικά με τις υπηρεσίες συντήρησης του ΟΣΔΔΥ-ΠΠ (Α΄ Φάση), μπορούσε να καλυφθεί μόνο με προσφυγή στη διαδικασία του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ΄ του ν. 4412/2016. Τόσο δε η καθυστέρηση έναρξης της διαγωνιστικής διαδικασίας που προκήρυξε η ..... για το νέο έργο (Β΄ Φάση) όσο και η μη συμπερίληψη των υπηρεσιών συντήρησης του εξοπλισμού και του έτοιμου λογισμικού

του έργου ΟΣΔΔΥ-ΠΠ (Α΄ Φάση) στην εν λόγω διαγωνιστική διαδικασία, συνιστούν απρόβλεπτα γεγονότα, κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, για τα οποία η αναθέτουσα αρχή δεν φέρει ευθύνη, υπό την έννοια ότι η ίδια αν και είχε προβεί στις αναγκαίες ενέργειες για την διασφάλιση της εκτέλεσης των επίμαχων υπηρεσιών, δεν μπορούσε εξ αρχής να προβλέψει την εν λόγω εξέλιξη, ώστε εγκαίρως να μεταβάλλει τον προγραμματισμό της και να προβεί στην επιλογή των κατάλληλων διαδικασιών για την ανάθεσή τους.

12. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, πρέπει η κρινόμενη προσφυγή και η υπέρ αυτής ασκηθείσα παρέμβαση να γίνουν δεκτές, να ανακληθεί ..... Πράξη του Ζ' Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου και να κριθεί ότι δεν κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου σύμβασης μεταξύ του Υπουργείου ... και της παρεμβαίνουσας ένωσης εταιρειών. Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι, στο ως άνω σχέδιο σύμβασης, το εναρκτήριο χρονικό σημείο της σύμβασης πρέπει να καθορισθεί, ούτως ώστε να συμπίπτει με τον χρόνο υπογραφής της, με συνέπεια και τον σύμμετρο ανακαθορισμό του συνολικού τιμήματος.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την από 24.5.2022 προσφυγή του Υπουργείου ...

Δέχεται την υπέρ αυτής ασκηθείσα παρέμβαση της ένωσης εταιρειών «.....» και των μελών αυτής, ήτοι α) της εταιρείας «.....» και β) της εταιρείας «.....»
.....
.....».

Αποφαίνεται ότι δεν κωλύεται η υπογραφή του σχεδίου σύμβασης μεταξύ του Υπουργείου ... και της ένωσης εταιριών «.....»
.....», με αντικείμενο τη συντήρηση του έργου «Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης», αξίας 436.902,05 ευρώ (μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.) ή 541.758,54 ευρώ (συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.), αντίγραφο του οποίου τηρείται στο αρχείο της Γραμματείας του παρόντος Δικαστηρίου, με την επισήμανση που τίθεται στο σκεπτικό (σκ. 12) της παρούσας.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε με τηλεδιάσκεψη στις 14 Ιουνίου 2022.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΣΩΤΗΡΙΑ ΝΤΟΥΝΗ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΑΡΓΥΡΩ ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗ

**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΠΕΛΑΓΙΑ ΚΡΗΤΙΚΟΥ**

Δημοσιεύθηκε σε έκτακτη δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριο του Δικαστηρίου στις 27 Ιουνίου 2022.

**Η ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΑΒΒΑΔΙΑ-ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΠΕΛΑΓΙΑ ΚΡΗΤΙΚΟΥ**